

Høringsinnspill fra NHO Elektro

Høring: Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Innspillsdato:

Høringsuttalelse fra NHO Elektro: Lov om Norgespris (Prop. 148 L)

Til Stortingets Energi- og miljøkomité

NHO Elektro takker for muligheten til å gi innspill til forslag om ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger.

Vi anerkjenner regjeringens formål om å gi husholdninger økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med høye og varierende strømpriser. Men dessverre fremstår fortsatt lovforslaget om Norgespris som utilstrekkelig utredet. Når så mange tunge faginstanser samstemt i den åpne høringen konkluderte med at utredningen var mangelfull, forventet man at proposisjonen skulle styrkes betydelig før fremleggelse. I stedet opplever man at de fleste grunnleggende spørsmål fortsatt står ubesvart.

Effekten på strømforbruk og strømpriser nasjonalt og i naboland er ikke kvantifisert eller grundig drøftet, utover generelle forsikringer om at den blir "begrenset", men uten noen dokumentasjon.

Dette til tross for at både eksperter, akademikere og bransjeaktører i flere omganger har vist bekymringsverdige beregninger og bedt om grundigere utredning.

Energieffektivisering og bruk av andre energikilder blir mindre lønnsomt. Salg av varmepumper, solceller, energistyringssystemer og vedovner går kraftig ned. Reelle alternativer til Norgespris, som mer målrettet og smartere strømstøtte, er aldri utredet side om side. Dermed er det også uklart om regjeringens løsning virkelig er den mest effektive og treffsikre.

Dårlig fordelingspolitikk. De rike og ressurssterke tjener på Norgespris.

I lovproposisjonen fremgår at Norgespris er frivillig. Det blir altså et søknadsbasert system der forbrukere må gjøre aktiv innsats for å komme inn i ordningen. Regjeringen anslår at 70 prosent av husstandene i Sør-Norge tar den i bruk. Og det vil være en risiko for at det hovedsakelig er de ressurssterke husholdningene som gjør aktive valg og kommer inn i slike søknadsbaserte ordninger.

Andre, de som virkelig kunne trenger en bedre støtte, havner i 30 prosentgruppen som ikke på samme måte makter å orientere seg. De kan lettere falle utenfor Norgespris og må klare seg med ordinær strømstøtte. Dette kan bli svak fordelingspolitikk fra regjeringen.

Kan Norgespris gjøres bedre – og for alle husholdninger?

I en ny innsiktsrapport, presentert 27. mai (<https://zero.no/ny-analyse-advarer-mot-a-haste-innfore-norgespris/>), har Thema Consulting regnet nettopp på alternativene til Norgespris. Spesielt attraktivt står frem et alternativ der husholdninger i dyre prisområder mottar kompensasjon uavhengig av faktisk strømforbruk, men i stedet beregnet på bakgrunn av strømpris, årstid og kjennetegn ved boligen. Mer om den beskrevne ordningen.

Alle vil automatisk være med i en slik ordning, slik som strømstøtten i dag, og fordelingsproblematikken er dermed løst.

Thema dokumenterer også at Norgespris over tid blir stadig dyrere for fellesskapet, sammenlignet med den alternative kompensasjonsmodellen, ettersom Norgespris bidrar til høyere husholdningsforbruk, økte markedspriser og økt nettleie. I motsetning til kompensasjonsmodellen.

Husholdninger vil få lavere strømregning (200 – 800 kroner i året) over tid med det smartere kompensasjonsalternativet, enn med Norgespris, for ordningen insentiverer husholdningene til å bruke mindre strøm og nett, samt å produsere mer strøm selv.

Husholdningenes strømbruk er dimensjonerende for nettet, viser Thema. Samfunnet og sluttbrukerne har investert milliarder i teknologi og markeder som glatter ut forbruket for å spare større nettinvesteringer. Med Norgespris fjernes prissignalet fra kraftprisen. Thema har beregnet at økt husholdningsforbruk og mindre fleksibilitet i forbruket bidrar til høyere effekttopper som fører til økt behov for nett til en kostnad av minst 1. mrd. kr./år.

EØS-rettslig risiko

De juridiske aspektene ved Norgespris er i lovproposisjonen behandlet summarisk, uten at det foreligger en offentlig tilgjengelig juridisk uttalelse som underbygger regjeringens syn med konkrete rettslige drøftelser.

En ny og grundig vurdering fra advokatfirmaet Kluge, presentert 27. mai 2025 (<https://zero.no/ny-analyse-advarer-mot-a-haste-innfore-norgespris/>), konkluderer derimot med at innføring av Norgespris vil innebære en ikke ubetydelig EØS-rettslig risiko.

Finner ESA senere at det er brudd på statsstøtteregelverket vil det medføre en økonomisk eksponering av mange aktører i kraft- og fjernvarmebransjen.

Oppsummert

Lovforslaget fremstår svakt og hastig. Vår bønn nå til Stortinget er å søke nødvendig innsikt og en vurdering av alternativene, før en endelig beslutning fattes. I en grundigere prosess kan det gis tid til å lytte til fagrådene og å vurdere å satse på løsninger ikke premierer de ressurssterke, og som faktisk og raskt kan styrke forsyningssikkerheten – som gir mer kraftutbygging, som konfliktfri solkraft, smartere strømstøtte og energieffektivisering.

NHO Elektro ber komiteen samle seg om følgende merknader i innstillingen:

Vedtak 1: Stortinget ber regjeringen om å endre innretningen på Norgespris fra en søknadsbasert ordning som premierer de ressurssterke husholdningene, til en universell strømstøtte som fastsettes uavhengig av faktisk strømforbruk og som automatisk omfatter alle husholdninger i dyre prisområder.

Vedtak 2: Stortinget ber regjeringen om å vurdere om konsekvensene for aktører som faller utenfor Norgespris-ordningen er tilstrekkelig vurdert – både i Norge og i våre naboland. Videre, om økonomiske, juridiske og konkurransemessige konsekvenser er godt nok belyst.

Dersom Stortinget likevel velger å vedta Norgespris i tråd med lovforslaget, må dette i det minste suppleres med andre virkemidler som kan bidra til å dempe de negative effektene og opprettholde nødvendige prissignaler:

Vedtak 3: Stortinget ber regjeringen bevilge minimum like mye midler hvert år til energiltak i husholdninger som til Norgespris og strømstøtte. Slik kan flere husholdninger ta i bruk varmepumper, solceller, lokal energilagring og smarte styringssystemer. En offensiv støttepolitikk vil også bidra til næringsutvikling og innovasjon innenfor teknologi for husholdningene.

Vedtak 4: Stortinget ber regjeringen innføre en innmatingstariff for solkraft – altså en garantert minstepris for strøm husholdningene leverer tilbake til nettet. Dette vil gjøre investering i solceller mer forutsigbart og lønnsomt, og stimulere til økt produksjon av lokal, fornybar energi.

Til sammen vil disse tiltakene bidra til å begrense uheldige virkningene av Norgespris, og sørge for at husholdningene fortsatt har økonomiske insentiver til å ta i bruk løsninger som reduserer belastningen på kraftsystemet.

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo
Sentralbord: 23 31 30 50

Ansvarlig redaktør: Mona Mortensen Krane
Nettredaktør: Lars Henie Barstad